

PREVENTIVNÍ PROGRAM

ZŠ ÚPICE-LÁNY

Základní škola Úpice-Lány,
Palackého 793, 542 32 Úpice,
č. t.: 499 881 124, 775 032 516,
e-mail:zsul@zsul.cz; <http://www.zsul.cz>

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Úpice–Lány se řadí vzhledem k počtu tříd a žáků mezi průměrně velké školy. V letošním roce 2024/2025 navštěvuje 13 tříd naší školy 280 dětí (tendence je stoupající). Ve škole je zaměstnáno 22 učitelů, 10 asistentek pedagoga, 3 vychovatelky, speciální pedagožka, psychoterapeut a 9 správních zaměstnanců.

Většina dětí pochází ze standardního rodinného prostředí typického pro dnešní dobu. V poslední době přibývá dětí ze soc. slabších a rozvrácených rodin. Zhruba 50% žáků je s nižším SES, asi 20% z celkového počtu jsou romské děti z rodin, kde je obtížnější spolupráce s rodiči.

PŘÍVLASTKY ŠKOLY

- 1) moderní a hravá
- 2) nápaditá a tvořivá
- 3) pohodová a otevřená všem
- 4) šetrná, ekologická a dobročinná
- 5) rodinná a zdravá

HLAVNÍ CÍLE ŠKOLY

Předat žákům klíčové kompetence: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní.

- 1) **Nastavit spolupráci s primárními vychovateli (rodiči)** a vytvořit tak podmínky k dosažení úspěšné socializace našich žáků, kteří najdou správný směr ve svém životě.
- 2) **Seznámit** žáky podrobně a opakovaně **s negativními důsledky rizikového chování** a tím jim otevřít cestu k zaujetí postoje vůči vybraným jevům jako je kouření, alkoholismus, drogy a jiným návykovým látkám. **Zaměřit se na podporu duševního zdraví a prevenci sebepoškozování.**
- 3) **Vést žáky ke správnému používání sociálních sítí, minimalizovat negativní projevy prostřednictvím soc. sítí, vést žáky k lepší orientaci ve vyhodnocování zpráv (FAKE NEWS).**
- 4) Do obsahu učiva zakomponovat tzv. „oslavu lidství“.
- 5) **Vést žáky ke slušnému vyjadřování a správnému řešení problému prostřednictvím slušné diskuse.**
- 6) **Nabídnout žákům nejrůznější formy trávení volného času** a tím omezit časový prostor, který věnují nežádoucím činnostem – volnému pohybu setmělými ulicemi města a styku s osobami, které na ně mají špatný vliv.
- 7) Ukázat žákům, že **člověk se může bavit i bez použití povzbuzujících prostředků.**
- 8) **Zapojit do veškerých aktivit všechny žáky**, tedy i ze sociálně slabších vrstev – ne je separovat.
- 9) Ukázat žákům, že **podváděním, lhaním a krádežemi ubližují především sami sobě. Nebát se říct pravdu.**

Jedná se hlavně o dlouhodobé a střednědobé cíle. Krátkodobým cílem je plnit priority stanovené na aktuální školní rok a realizovat jednotlivé akce vyplývající z tzv. plánu akcí, který

pokrývá všechna témata rizikového chování, které jsou v posledních letech aktuální a operativně reagovat tam, kde je zaznamenán výskyt nějakého nežádoucího chování.

Priority pro školní rok 2024-2025:

- Pomáhat žákům i rodičům v krizových situacích.
- Hlavním úkolem primární prevence je zaměřit se na prevenci špatných vztahů mezi spolužáky a na chování v internetovém světě (soc. sítě...) a fake news.
- Zaměřit se na podporu duševního zdraví a prevenci sebepoškození.
- Zaměřit se na prevenci záškoláctví a najít účinné řešení v případě skrytého záškoláctví (především v rodinách, kde se nedodrží zákon a rodiče neplní své povinnosti).
- Seznámit žáky s rizikem spojeným s užíváním nikotinových výrobků a běžně dostupných návykových látek (HHC, Kratom...) a energetických nápojů.
- Více spolupracovat s rodiči při řešení problémů, nepodceňovat krizové situace, ale zároveň je zbytečně nehrotit. Pohovory s rodiči vést tak, aby se necítili jak před „kárnou komisí“, ale aby se stali partnery učitele při řešení problémů.
- Zaměřit se na dodržování Řádu školy.
- Úzká spolupráce s OSPOD – hledat společná, účinná opatření.
- Nabídnout žákům i učitelům více odborných přednášek.
- Předcházet školní neúspěšnosti (vytvářet pozitivní klima pro výuku).

PROGRAM A JEHO ZAMĚŘENÍ

Harmonogram preventivní strategie v jednotlivých ročnících:

- Ve všech třídách se zaměřujeme na vztahy mezi spolužáky a prevenci zneužití soc. sítí a internetu, prevenci šikany a kyberšikany, na propagaci zdravého životního stylu a pohybových aktivit, na dodržování hygieny.
- 1. – 3. třída: prevence zaměřená na bezpečné chování a dopravní výchovu
- Od 3. třídy preventivní aktivity dále zaměřeny na prevenci kouření a počítačovou závislost.
- Od 5. třídy preventivní aktivity zaměřeny na poruchy příjmu potravin.
- Prevence na druhém stupni zaměřena na všechna předchozí témata, navíc je prevence zaměřena na užívání návykových látek (drogy, alkohol), duševní hygienu, prevenci sebepoškození, sexuální výchovu, finanční gramotnost.

Řešením rizikového chování se zabývá ŠPP, jmenovitě metodička prevence rizikového chování Mgr. Iveta Jiříčková, výchovná poradkyně Iveta Votočková a speciální pedagožka Mgr. Hana Sirková. Na škole pracuje školní psychoterapeut Michal Sirka. Jejich práci podporuje jak vedení, tak celý pedagogický sbor. Všichni tak vytváří i s nepedagogickými zaměstnanci jednotný preventivní tým, který úzce spolupracuje. Díky tomu se daří dlouhodobě udržet na škole klidnou atmosféru.

Preventivní program úzce navazuje na PLÁN ROZVOJE školy na léta 2015-2025 a priority školy na daný školní rok.

Program se zaměřuje především na podporu zdravého životního stylu a prevenci v těchto oblastech:

- 1) **rizika internetu a nezdravé sociální vazby prostřednictvím moderních informačních technologií**
- 2) **na zvládnutí krizových situací (prevenci sebepoškození)**

- 3) **na prevenci šikany**
- 4) **na nekonfliktní chování v třídním kolektivu**
- 5) **na prevenci záškoláctví**
- 6) **na prevenci vulgárního vyjadřování**
- 7) **na prevenci narůstající agresivity v chování dětí**
- 8) **na prevenci drzého vystupování vůči dospělým osobám**
- 9) **na spolupráci s rodiči problémových dětí**
- 10) na prevenci nebezpečného a hlučného chování o přestávkách
- 11) na prevenci kouření včetně požívání nikotinových sáčků, užívání návykových látek, konzumaci alkoholu a energetických nápojů
- 12) na prevenci ničení školního majetku a vandalismu
- 13) na integraci žáků
- 14) minimalizuje nezájem dětí o různé aktivity (toulat se a nic nedělat není dobré), maximální zapojení do aktivit reprezentujících školu
- 15) minimalizace lhaní, podvodů a krádeží (především ve svém volném čase)
- 16) na podporu finanční gramotnosti

Nedílnou součástí PP je vzdělávání učitelů. Programy a školení pro celý sbor jsou organizovány dle aktuální situace a potřeby. Pedagogové se vzdělávají i v rámci DVPP, kde si sami vybírají téma, které je zajímavé. Ve škole probíhá i školení celé sborovny, opět na aktuální téma.

PROGRAM BYL SESTAVEN VE SPOLUPRÁCI:

- s pedagogickým sborem i s ostatními zaměstnanci školy (všichni tvoříme preventivní tým),
- s rodiči,
- se samotnými žáky,
- se zástupci města Úpice a dalšími institucemi.

PROGRAM ÚZCE NAVAZUJE NA VÝUKU V JEDNOTLIVÝCH PŘEDMĚTECH, ZEJMÉNA:

- v češtině
- v matematice a finanční gramotnosti
- ve výchově ke zdraví a ve výchově k občanství
- v přírodopisu a v zeměpisu
- ve výtvarné a hudební výchově
- v tělesné výchově
- v pracovních činnostech a ve volitelných předmětech

V RÁMCI PROGRAMU PROBÍHÁ:

- **poučení všech žáků na začátku školního roku o bezproblémovém chování (Program proti šikaně)**
- **představení funkce metodika prevence ve všech třídách**
- **pravidelné a povinné třídnické hodiny**
- **seznámení s propracovaným systémem pochval, odměn a výchovných opatření**
- **setkání s rodiči**

- spolupráce se speciální pedagožkou – v případě nutnosti možnost sepsání „Smlouvy se žákem“
- úzká spolupráce mezi všemi zaměstnanci školy – informovanost, společné strategie řešení problémových situací
- setkávání pedagogů z různých škol našeho okrsku, předávání si zkušeností
- úzká spolupráce s Dětským parlamentem při ZŠ Úpice-Lány
- úzká spolupráce s oblastním metodikem a krajskou metodičkou prevence
- spolupráce s Městem Úpice
- úzká spolupráce se sociálně správním odborem MěÚ Úpice
- úzká spolupráce s OSPOD Trutnov
- úzká spolupráce s Policií ČR – obvodní oddělení Úpice i s Městskou policií Úpice
- úzká spolupráce s dětskými lékařkami
- úzká spolupráce s PPP a SVP Trutnov
- úzká spolupráce s organizacemi „Zvonek“ a „Prostor Pro“

PŘI ŘEŠENÍ KONKRÉTNÍCH ÚKOLŮ VYCHÁZÍME:

- Vyhláška č. 72/2005 Sb. a 73/2005 Sb. v aktuálním znění.
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019 -2027.
- Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019 – 2024.
- Metodický pokyn k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016).
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).
- [Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\).](#)
- [562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona.](#)
- [563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.](#)
- [Zákon č. 379/2005 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami.](#)
- Řád školy ZŠ Úpice-Lány.
- [Metodické doporučení ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování](#) (č. j. MSMT-780/2024-1, Praha, 5. 2. 2024).
- Preventivní program, Metodické pokyny a krizové plány jsou vyvěšeny na nástěnce ve sborovně.

PROGRAM JE ROZDĚLEN DO TEMATICKÝCH ODDÍLŮ,

kteří vystihují všechny činnosti a aktivity školy (základem jsou zprávy jednotlivých sekcí); tučně vtištěné má dle našeho názoru největší úspěch v potlačování sociálně patologických jevů, které nás trápí nejvíce:

Děti a škola

- Vyučování podle **Školního vzdělávacího programu ÚI, který zahrnuje i dlouhodobou preventivní strategii školy.**
- **Vyučovací hodiny vedené formou řízených diskusí.**
- **Absolventské práce.**
- Výchovná opatření – „**Lánské desatero**“ – jednotnost při řešení problémů, nastavení limitů. S dětmi je třeba diskutovat; důležitější je však rozpoznat, kdy slova ztrácí váhu a poté jim stanovit pevný režim.
- **Systém odměn - Systém žolíků** – každý měsíc žáci mohou obdržet dva žolíky za slušné chování, pokud neporuší Lánské desatero. Ty mohou použít na stornování známky v následujícím měsíci nebo si je strádat na tajný výlet. Je to možnost, jak odměnit slušné a poctivé žáky, aniž by museli čelit nepříjemným narážkám spolužáků.
- **Třídnické hodiny. Přespávání třídních kolektivů ve škole. Výlety a jiné stmelovací aktivity. Dobré vztahy mezi učiteli a žáky.**
- **Projektové dny.**
- **Dětský parlament a jeho akce** (plán práce na nástěnce v prvním patře a webových stránkách). **Velká nabídka volnočasových aktivit.**
- Časté odměňování žáků za jejich výkony.
- Integrace dětí s různými poruchami do třídního kolektivu.
- Schránka důvěry.
- Informativní nástěnka – důležitá telefonní čísla.
- Časopis ÚI – příspěvky žáků
- Pravidelná setkání celé školy na „čtverci“ – vyhodnocení soutěží každý měsíc.
- Knihovnička s tematicky zaměřenou literaturou, videokazety, časopisy Prevence a Třídní učitel, propagační materiály.
- Vítání prvňáčků, slavnostní rozloučení s vycházejícími žáky.
- Volba povolání.

Děti a sport

- **Aktivní účast žáků** na sportovních akcích předložený předmětovou komisí Tv a sportu.
- **Pasivní účast** méně zdatných jedinců – **pomoc při organizaci a povzbuzování.**
- **Bodový systém při hodnocení TV** (motivace žáků).
- Soutěž o nejlepšího sportovce školy.
- Dopravní výchova (Dopravní den na škole, soutěž v poznávání značek, branný závod s dopravní tematikou, Dopravní soutěž mladých cyklistů)
- Sportovní setkání škol z regionu MAS Království Jestřebích hor a trojboj Studentského parlamentu.
- Veškeré sportovní akce vedou k posílení dobrých vztahů. Žáci rádi reprezentují školu.

Děti a umění

Účast na akcích dle plánu předmětových komisí estetické výchovy a jazyků.

- Návštěva výchovně – vzdělávacích akcí dle nabídky kulturního centra.
- Návštěva vánoční a taneční akademie.
- **Nové originální nápady v hodinách výtvarné a hudební výchovy.**
- **Celoroční účast ve výtvarných soutěžích zaměřených na správný styl života.**

- Kulturní akce pro seniory.
- Jiné formy kulturních vystoupení našich žáků (divadlo, tanec, hudba).

Děti a zdraví

- **Projektový den Den zdraví** zaměřený na zdravý životní styl.
- **Besedy s odborníky.**
- **Vedení dětí k dodržování pravidel, kterými se řídí škola podporující zdraví.**
- **Besedy a projekty zaměřené na prevenci užívání návykových látek.**
- **Využívání akcí nadačních fondů zaměřených na akce podporující zdravý životní styl a zdravou výživu (Zdravá pětka).**
- Projekty – v rámci Výchovy ke zdraví.
- Projekty zaměřené na hygienu na prvním stupni.
- Třídní výlety zaměřeny na turistiku.
- Kurs bruslení, plavání a lyžování.

Děti a svět kolem nich

- **Den prevence**
- **Fake News – co to je a jak ho rozpoznat** (Olympiáda mediální gramotnosti)
- **Besedy s bývalými žáky.**
- **Den Země – Igelitiáda.**
- **Spolupráce s Místní akční skupinou Království Jestřebí hory.**
- **Předmětové exkurze.**
- **Dobročinné akce.**
- **Projektové dny (Evropský den jazyků).**
- **Předmět Finanční gramotnost.**
- Beseda s kriminalistou.
- Beseda s právníkem.
- Beseda s hasičem.
- Beseda s pracovníkem Úřadu práce.
- Beseda se zastupitelem (starostou) města.
- Otevřená škola pro mimoškolní aktivity.
- EVVO - třídění odpadů.
- Prezentace školy v různých mediích (noviny, časopisy, rádia, regionální televize, portály).
- Volba povolání.

Děti a volný čas

- **Činnost Dětského parlamentu při ZŠ Úpice-Lány (viz plán akcí DP):**
akce na zpříjemnění školní docházky,
Víkendovky (posílení kompetencí a sebevědomí žáků – organizátorů),
spoluorganizátoři školních akcí pro veřejnost
- **Výchovně – poznávací zájezdy**
- **Školní družina (rozmanité celoroční činnosti).**
- **Příměstské tábory.**
- **Zájmové kroužky na škole.**
- Odpolední akce organizované za pomoci žáků včetně jejich aktivní účasti.

- Školní soutěže.
- Karneval, Medové trhy, Strašidelná stezka

Děti, škola a rodiče

- Využití „Bakalářů“ a Moodle.
- Úzká spolupráce se speciální pedagožkou Mgr. Hanou Sirkovou a psychoterapeutem Michalem Sirkou – poradenské služby pro rodiče i žáky.
- Úzká spolupráce s rodiči – vzájemná informovanost.
- Třídní schůzky rodičů.
- Konzultační odpoledne.
- Ankety.
- Pomoc rodičů při organizaci školních akcí.
- Informace pro rodiče nejen o prospěchu, ale i sociálním klimatu ve škole.
- Distribuce propagačních i poučných materiálů nejen pro žáky, ale i pro rodiče.
- Schůzky pedagogického sboru s Radou rodičů.
- Aktivní účast celých rodin v soutěžích.
- Informace na webových stránkách, školním facebooku, MOODLE.
- Školní časopis ÚL.

Většina akcí se plánuje konkrétně až během školního roku, kdy se využívají nové nabídky programů a besed pro žáky i učitele.

Minimální preventivní program sepsala Mgr. Iveta Jiříčková. Za jeho plnění zodpovídá ředitel školy Mgr. Jakub Huček.

Součástí PP jsou přílohy:

Plán práce ŠMP

Program proti šikaně (Násilí ve škole)

Lánské desatero

Krizový plán

Prevence školní neúspěšnosti

Pravidla žolíkové soutěže

Povinnosti rodičů

Souhlas rodičů

Souhlas se zpracováním osobních údajů

Záznam z jednání se žákem, rodičem